

לישראל	ההגנה	צבא
צה"ל	דובר	חטיבת
המידע	חופש	תא
073-3862131		טל':
תשפ"ג	אב	ח'
2023	יולי	26

שלום רב,

הנדון: בקשת לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998

בקשה זאת מתייחסת למידע על אודות השימוש באסבסט בצה"ל ופינוי בסיסים לאור מפגעי אסבסט בבסיסי צה"ל. לפני כשנתיים, צה"ל נקנס בגין אי עמידה בהוראות החוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, תשע"א-2011 לפיו נדרש לחדול את השימוש באסבסט. לפיכך, ובהתאם לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק") והוראותיו, אבקש לקבל את המידע תבא:

1. המועד בו הסתיים פינוי האסבסט מבסיסי צה"ל האחרון.
2. ככל שעדיין לא הסתיים פינוי אסבסט מכל הבסיסים, אבקש לקבל את רשימת הבסיסים מהם עדיין לא מונה האסבסט ואת מועד הפינוי הצפוי.
3. רשימת כלל הבסיסים שמונו לאור היקצאות מפגעי אסבסט בשנים 2019-2022, לרבות רשימת בסיסים שמשרתים נדרשו לא להגיע אליהם לאור המצאות מפגעי אסבסט.
4. האם צה"ל נקנס בגין אי פינוי אסבסט, וככל שכן, מה גובה הקנסות והאם אלו שולמו נכון ליום הגשת הבקשה.
5. נוהלי צה"ל המפרטים את תוכנית הפעולה להתמודדות עם מפגעי אסבסט בבסיסי צה"ל, ככל שקיימים.

בהתאם לסעיף 6(ב) לתקנות חופש המידע (אגרות), התשנ"ט, יצוין שהתנועה לחופש המידע היא עמותה רשומה כמשמעותה בחוק העמותות, התש"ס-1980. ומשחציגה אישור ניהול תקין ומועלת לקידום מטרות ציבורית – היא מטורח מתשלום אגרת חקש. ככל שנדרש, העמותה מתחייבת לשלם אגרת טיפול וחפקה עד לסכום של 160 ש"ח וככל שיידרש על ידכם סכום גבוה יותר, נדרשת מראש הסכמת הח"מ לחמשך הטיפול בבקשה.

לחזכירם, על פי חוק חופש המידע עליכם לחשיב לבקשה זו בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-30 יום מעת קבלת בקשה זאת. כמו כן, לפי סעיף 6א לתקנות חופש המידע (אגרות), חריגה מחמועדים הקבועים בחוק לא תאפשר גבייה של אגרת טיפול וחפקה.

הנדון : בקשתך למידע בנושא שימוש ומפגעי אסבסט
שלך : בקשת חופש מידע מיום 7 בדצמבר 2022

1. להלך התייחסות צה"ל לבקשתך, לאחר בדיקה מול הגורמים המקצועיים.
2. נחدد כי קיימים שני סוגי אסבסט אליהם מתייחס החוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, תשע"א-2011 (להלן: "**חוק האסבסט**"). הסוג הראשון הוא אסבסט צמנט – מוצר העשוי תערובת של אסבסט ומלט במצב קשיח; והסוג השני הוא אסבסט פריך – אסבסט או תערובת המכילה אסבסט במצב מפורר.
3. **ביחס לסעיפים 1 ו-2 לבקשתך**: סעיף 4 לחוק האסבסט מתיר להמשיך את השימוש במוצר אסבסט צמנט שהיה בו שימוש ערב יום התחילה, ככל שמדובר באותו השימוש ובאותו המוצר. כלומר, מקום בו מדובר באסבסט צמנט במצב תקין שאינו עולה לכדי מפגע אסבסט, ניתן להמשיך את השימוש הקיים בו, כאמור.
4. ככלל, האסבסט המצוי במבנים בגגות בצה"ל, הוא אסבסט צמנט, וביחס למבנים אלה ניתן להמשיך את השימוש הקיים.
5. לאור השינויים התכופים בבינוי ובהריסה במחנות צה"ל, החלה בחודש אפריל 2023 עבודת מטה, במסגרתה נערך תהליך עדכון של רשימות המחנות בהם קיים אסבסט צמנט. תהליך זה טרם הושלם. לאור האמור, בקשתך בהקשר זה, נדחית בהתאם לסעיף 9(ב)(2) לחוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 (להלן: "**החוק**"). עם זאת, ובהתאם לאיזון המתחייב מכוח סעיף 10 לחוק, מצ"ב רשימת הבסיסים אשר ביחס אליהם הסתיימה עבודת המטה, ונמצא בהם אסבסט צמנט, בנספח א'.
6. **ביחס לסעיף 3 לבקשתך**: באשר לבקשתך לקבלת רשימת הבסיסים שפוזנו לאור המצאות מפגעי אסבסט בין השנים 2019-2022, מבדיקה שנערכה עולה כי בשנים אלו לא היו אירועי אסבסט שבגינם פוזנו בסיסים או שמשרתים נדרשו לא להגיע אליהם. לאור האמור, בקשתך לקבלת מידע בהקשר זה, נדחית בהתאם לסעיף 8(3) לחוק.
7. **ביחס לסעיף 4 לבקשתך**: בקשתך בסעיף זה אינה מנוסחים כבקשה לקבלת מידע כהגדרתו בסעיף 2 לחוק, אלא כבקשה לקבלת ידע בדרך של מענה על שאלון. בהתאם לפסיקת בתי המשפט, בעת מענה לבקשת חופש מידע, אין חובה להשיב לשאלונים (ראה עע"מ 6930/12 **צבי טירס נ' משרד הביטחון**; וכן עת"מ 1084/07 **קורדובה נ' עיריית ירושלים**). על אף האמור, מצאנו להשיב לבקשתך לגופה. כפי שפורט בבקשתך, בשנת 2019, הוטל על צה"ל עיצום כספי, בין היתר בשל עיכוב בפינוי אסבסט פריך מכלי טייס של חיל האוויר. עיצום זה טרם שולם שכן מתנהל לגביו שיח שטרם מוצה בין משרד הביטחון לבין המשרד להגנת הסביבה.
8. **ביחס לסעיף 5 לבקשתך**: מצ"ב בנספחים ב' ו-ג' פקודת מטכ"ל ונוהל בקשר לטיפול באסבסט.
9. על החלטה זו ניתן להגיש עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב.

בברכה,

סא"ל, ליאת, שילה
רע"ן תקשורת פנים
ב/דובר צה"ל והממונה על חופש המידע בצה"ל

נספח א

ח"א	ח"י	אט"ל	אכ"א	ז"י	פקע"ר	תקשוב	אמ"ן	פקמ"ז	פצ"ן	פד"ם
בח"א 10	אשדוד	בית נבאלה	מחנה מטכ"ל	בטר דותן	רמלה	דעונים	ברקאי	בית ליד	אביבים	יאב
בח"א 28	ב"ח	גדרות-ברנר	לשכת גיוס טבריה	בטר ניצנים	נצרת משטרה		הר יבנית	ג'וליס	אביטל	משמר הנגב
בח"א 6	בה"ד	גמלא	מחווה אלון	ג'וליס			מפרשית	ליפקין	אורטל	מצודת אילת
כנף 2	בצ"ת	נחל שורק	מקלף	וינגייט			מרחבים	מחנה אריה	אליקים	בא"ח גבעתי
כנף 25	מספנה	שורה	תה"ש	מרו"ם			פלוגות	מחנה פלס עליון	ארמון	קציעות
פלמחים	עתלית	טירה דרום	כלא 6	מתקן אדם			צניפים	מתקן אדם	בירנית	בא"פ דרום
חרבית	קריה	טירת הכרמל-צפון		צאלים			גלילות	נחשון (דובדבן)	בית דין חיפה	חטמ"ר ערבה
הר מירון	חיפה	צנבר סדנא					לינקולן	שרגא	בית הלל	שדה תימן
בח"א 21	חוף הכרמל	קצביה					סירקין	ענתות	בית הלל - מחלבות	בא"ח נחל
כנף 1	בת גלים	קרן					מפח"ט שומרון	גיבור	צאלים	
רמת דוד	סטלה מאריס	חוויה א					לוח	דליה		
		חוויה ב					מוצב מבוא שילה	העמקים		
		תפן					מוצב עופרה	הר ביריה		
		טירה מחסנים					מפח"ט יהודה	מירון מנהלתי		
		נטפים					מפח"ט עציון	השומרים		
		בה"ס דרום 6030					מוצב כרמי צור	זרעית		
		גפן					מוצב הרודיון	חומה		
		נתן					פילבוקס מיצד	חושן		
		הרדוף					מפח"ט אפרים	טירה מחסנים		
		מטווח 24					מוצב צופים	יערה		
		צריפין					מוצב יקר	יפעת		
		משמר הנגב					מחנה אריה	יפתח		
							מוצב פלס נחל	יצחק		
							ידן			
							כנען ממסר			
							כנען משטרה			
							כרמל צרפתי			
							לפיד			
							מגידו			
							חוות השומר			
							מחווה אלון			
							מחניים			
							מנרה			
							מעלול			
							מצפה עדי			
							מצפה פאר			
							מרפא			
							נחל גולן			
							תעורה			

נספח ב'

63.0105
הוראות פיקוד עליון
הפקודה פורסמה באוגוסט 2016

בלמ"ס

פ"מ 63.0105 – מניעת מפגעי אסבסט בצה"ל

הגדרות

1. בפקודה זו –

- א. **אוכלוסייה מבוקרת** – משרת בצה"ל או עובד צה"ל (להלן 'כוח אדם צה"לי') בעל אישור לעבוד עם מכלולי אסבסט. אוכלוסייה זו נדרשת לעבור בדיקה חד פעמית, על פי הוראות קצין הרפואה הראשי.
- ב. **אחראי מקצועי** – נציג שמינה ראש אס"ל לשמש כנציג צה"ל בוועדה המקצועית לאסבסט ולאבק מזיק שהוקמה לפי סעיף 42 לחוק.
- ג. **אסבסט; אסבסט פריך; אסבסט צקנט וסיבי אסבסט** – כהגדרתם בחוק.
- ד. **בודק מעבדה מוסמך** – עובד במעבדה מוסמכת, שהוסמך על ידי מפקח העבודה הראשי והרשות הלאומית להסמכת מעבדות לביצוע ניסור של גורמי סיכון כימיים.
- ה. **בעל תפקיד בתחום הגנת הסביבה, רמ"ד הגנת הסביבה** – כקבוע בהוראות הקבע של אגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה.
- ו. **גופי הבינוי בצה"ל** – יחידות ומרחבי הבינוי של הסמכויות, או מי שהופקד על מדיניות ביצוע פעולות הבינוי והתשתית באס"ל.
- ז. **הגורם הרפואי הבכיר ביחידה** – קצין הרפואה היחידתי בדרגה הגבוהה ביחידה.
- ח. **החוק** – החוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א-2011.
- ט. **המשרד** – המשרד להגנת הסביבה.
- י. **הסמכויות** – אגפי המסכ"ל, הפיקודים המרחביים והזרועות – כהגדרתן בהפ"ע 2.0706 בדבר "הגנת הסביבה בצה"ל".
- יא. **התקנות** – תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות הציבור והעובדים באבק מזיק), התשמ"ד-1984.
- יב. **חייל** – בפקודה זו, לרבות אזרח עובד, הנמצא בשליחות או המתנדב בצה"ל.
- יג. **מבנה** – כל מבנה המיועד או נתון לשימוש בני אדם על דרך של שהייה, מתן שירות לחיילים או מגורים.
- יד. **מנהל רישוי האסבסט או ממונה האסבסט במשרד** – הממונה האחראי לתחום האסבסט במשרד להגנת הסביבה שמונה מסעם השר להגנת הסביבה.
- טו. **מפגע אסבסט או מפגע** – נוכחות של סיבי אסבסט באוויר או שחרור של סיבי אסבסט לאוויר. לעניין הגדרה זו, כל אחד מאלה הוא מפגע אסבסט:
  - 1) אסבסט צמנט במצב שרוף או מרוסק, וכן אסבסט צמנט שבור במידה ניכרת.
  - 2) אסבסט פריך החשוף לאוויר, במצב שבור או מרוסק במידה ניכרת, או שיש חשש סביר לכך שיתפורר בעת מגע.

57	מקרב"ר	
הצבא	בריאות	ענף
גיהות		תחום
03-7376941		טל':
03-7377331		פקס:
2013_0119		סימוכין:
2013	בנובמבר	26

הנדון: טיפול במפגע אסבסט - נוהל הערכות לחירום

1. בעת שריפה או קריסה של לוחות אסבסט, משתחררים סיבי אסבסט לאוויר, שהוא כידוע חומר מסרטן לבני אדם. סיבי אסבסט הנכנסים לגוף דרך מערכת הנשימה עלולים לגרום להתפתחות סרטן ריאות ומחלות ממאירות נוספות, שאינן ניתנות לריפוי. מחלות אלה עלולות להתפתח גם כתוצאה מחשיפה סביבתית נמוכה, לאחר עשרות שנים ממועד החשיפה.

2. מטרה

טיפול במבני אסבסט שנפגעו כתוצאה משריפה, קריסה, הריסה, על מנת להפחית את פוטנציאל הנזק הבריאותי והמפגע הסביבתי שעלול להיגרם מפיוור סיבי אסבסט, ולהנחות את הגופים האחראיים בצה"ל לטיפול באירועים בהם מעורב אסבסט.

3. שיטה

שלבי הפעילות:

שלב א' – פעולות חירום עד הגעת כוחות ההצלה;

שלב ב' – פעולות מיידיות להפחתת פיוור סיבי אסבסט ממבני האסבסט שקרסו לאוויר והסעתם למוקדי אוכלוסייה - לביצוע ע"י אנשי מקצוע מאושרים לעסוק באסבסט (כוחות ההצלה);

שלב ג' – פינוי פסולת האסבסט מהמבנים וניקוי האתר מסיבי אסבסט ע"י אנשי מקצוע מאושרים לעסוק בתחום לאחר האירוע.

4. פירוט השלבים:

שלב א' - הנחיות לביצוע מיידיות, עד הגעת כוחות ההצלה (כיבוי אש, צוותי רפואה, הג"ס).

(1) העוסקים במלאכת הטיפול במבנה אסבסט, **חייבים בחבישת ציוד למיגון נשימתי** מתאים לאסבסט: מסיכה (מק"ט 595622158), מסנן (מק"ט 595622131) וסרבול חד פעמי (מק"ט 595622085). כ"כ יש לספק כפפות חד פעמיות לעבודה מכאנית. המסננים, הכפפות והסרבול בתום העבודה יושלכו כפסולת אסבסט.

(2) **יש לסגור את המתחם**, ולמנוע כניסה אפשרית של אוכלוסייה הכללית באמצעות סרטי בידוד, בטווח של 50 מ' מהמפגע.

(3) **יש להציב שילוט אזהרה** בנוסח הבא:

הכניסה אסורה!!

סכנה - מכיל סיבי אסבסט!

המונע מיצירת אבק!

סכנת סרטן ומחלות דרכי הנשימה!